

Væsentlighedsvurdering af påvirkningen af Natura-2000 områder for strækningen Nr. Radsted-Rødby

Bilag til miljøscreening af projektet: 132 kV kabelforbindelse fra station Nr. Radsted i Guldborgsund Kommune til station Rødby i Lolland Kommune. Se projektbeskrivelsen for baggrundsinformation om projektet.

Baggrund for væsentlighedsvurderingen

Væsentlighedsvurderingen er gennemført i henhold til Habitatbekendtgørelsens § 6 i Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, BEK nr. 1098 af 21/08/2023.

Ifølge Habitatbekendtgørelsen må myndigheden ikke meddele godkendelser, tilladelser, dispensationer og lignende til planer eller projekter, uden at vurdere, om det kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, og dermed om en nærmere konsekvensvurdering er påkrævet. Påvirkningen behøver ikke være negativ. Det skal vurderes om et projekt eller en plan kan indebære væsentlige forringelser af områdets naturtyper eller om det kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, som området er udpeget for.

Beskrivelse og baggrund

Der nedgraves et 132 kV kabel mellem de to stationer Nørre Radsted og Rødby. Kabeltracéet er 27 km langt, heraf underbores der 2,7 km. Projektet består af en anlægsfase hvor der skal graves og underbores. I driftsfasen vil der ikke være aktivitet eller påvirkninger.

Tracéet kan ses på fig. 1.

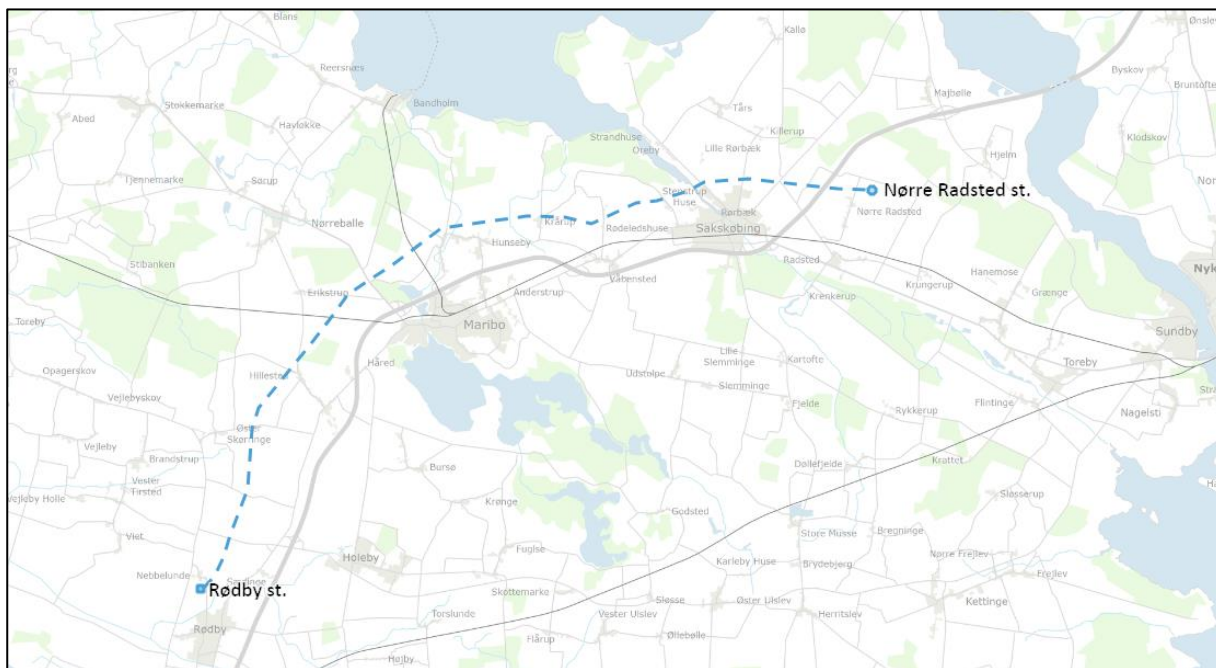

Fig. 1. Tracéet på 27 km mellem de to stationer.

Natura 2000-områderne på- og ved Østlolland ses på figur 2.

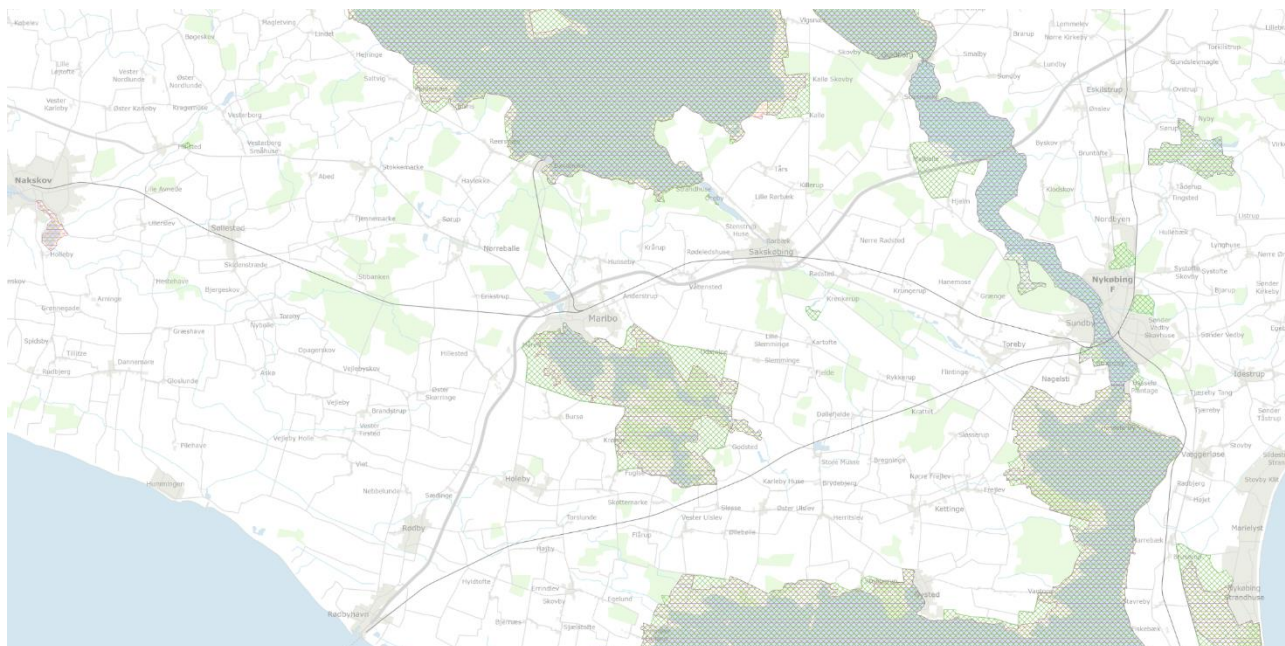

Fig. 2. Maribosøerne ses i midten, mens de marine natura 2000-områder ligger nord, øst og syd for projektområdet.

Natura 2000-områder

Projektet er ikke fysisk placeret i Natura 2000-områder, men ligger i en afstand til disse områder, så de potentielt kan påvirkes indirekte og derfor kræver det en væsentlighedsvurdering.

Følgende områder er nærliggende:

Maribosøerne (N177, H156, R24) syd for Maribo er udpeget som fuglebeskyttelsesområde, habitatområde og RAMSAR område.

I det marine miljø er der følgende udpegninger:

EF fuglebeskyttelsesområde:

Kyststrækningen v. Hyllekrog-Rødsand (N173)

Smålandshavet nord for Lolland (N173)

RAMSAR område:

Farvandet mellem Lolland og Falster med Rødsand, Guldborg Sund og Bøtø Nor (N173, H152, F82, F83, F85, F86, R21, R25)

Smålandsfarvandet nord for Lolland (N173, H152, F82, F83, F85, F86, R21, R25)

EF Habitatområde:

Smålandsfarvandet nord for Lolland (173), Guldborg Sund, Bøtø Nor, Hyllekrog-Røds (N173, H152, F82, F83, F85, F86, R21, R25)

Anlægsprojektet ligger ca. 1.500 m fra Maribosøerne, ca. 7.600 m fra RAMSAR området mod syd og ca.

1.700 m fra EF Habitatområdet.

Dertil kommer to mindre habitatområder: Maltrup Skov (N174, H153) der ligger ca. 1.450 m fra tracéet samt Krenkerup Haveskov (N176, H155) der ligger ca. 3.700 m fra tracéet.

Udpegningsgrundlag

Følgende arter er udpeget i de respektive områder:

H152 (Smålandsfarvandet)

Skæv vindelsnegl, Sumpvindelsnegl, Stor vandsalamander, Bredøret flagermus, Damflagermus, Marsvin, Gråsæl, Spættet sæl, Eremit.

H153 (Maltrup skov)

Eremit.

H155 (Krenkerup Haveskov)

Bredøret flagermus, Eremit.

H156 (Maribosøerne)

Sumpvindelsnegl, Pigsmerling, Stor vandsalamander, Bredøret flagermus.

F82 (Bøtø Nor)

Trane, Engsnarre, Hedelærke, Klyde, Plettet rørvagtel, Rørdrum, Rørhøg, Blisgås, Bramgås, Sædgås.

F83 (Hyllekrog-Rødsand)

Havørn, Dværgterne, Fjordterne, Havterne, Klyde, Mosehornugle, Plettet rørvagtel, Rødrygget tornskade, Rørdrum, Rørhøg, Splitterne, Blishøne, Bramgås, Hvinand, Knopsvane, Lille skallesluger, Mørkbuget knortegås, Sangsvane, Skarv, Stor skallesluger, Sædgås.

F85 (Smålandshavet nord for Lolland)

Havørn, Dværgterne, Fjordterne, Havterne, Klyde, Rørdrum, Rørhøg, Blishøne, Bramgås, Grågås, Hvinand, Knopsvane, Sangsvane, Skeand, Toppet skallesluger, Trolldand.

F86 (Guldborgsund)

Havørn, Klyde, Rødrygget tornskade, Rørhøg, Grågås, Hvinand, Knopsvane, Sangsvane, Stor skallesluger, Taffeland, Trolldand.

Dertil kommer en række terrestriske naturtyper samt flere typer søer og moser indenfor ovenstående områder.

Konklusion

Der skal jf. Habitatvejledningen vurderes på om påvirkningen skønnes at indebære negative udsving i bestandsstørrelser. Hvis disse udsving er mindre end de naturlige udsving, der anses for at være normale for de arter eller naturtyper, der forekommer, vil påvirkningen ikke ses som væsentlig.

Hvis den beskyttede naturtype eller art skønnes hurtigt og uden menneskelig indgriben at kunne opnå den hidtidige tilstand eller en tilstand, der skønnes at svare til eller være bedre end den hidtidige tilstand, anses påvirkningen ikke som væsentlig.

Midlertidige forringelser eller forstyrrelser i en anlægsfase, der ikke har efterfølgende konsekvenser for de arter og naturtyper Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte, anses ikke som en væsentlig påvirkning. Her vurderes de midlertidige forstyrrelser at bestå af:

- Maskinstøj under anlæg. Sker i dagtimerne og påvirker kun meget nært tracéet.
- Lys fra maskiner. Tidlig morgen eller sen eftermiddag. Meget lokal påvirkning.
- Støv fra maskiner. Sker helt lokalt og vurderes minimalt.
- Arbejde nær, men ikke i §3-områder. Ingen påvirkning.
- Lav risiko for mindre udslip af boremudder relativt langt fra områderne. Boremudder kan opsamles ved afspærring.

I driftsfasen vil der være et magnetfelt over kablerne, men dette aftager eksponentielt og er minimalt 10 meter væk.

Kabeltracéet lægges i landbrugsjord og alle vandløb og øvrige §3-områder underbores så der ikke sker fysiske påvirkninger af disse.

Kabelprojektet vurderes ikke at skade forekomster af bilag IV arter eller beskadige deres yngle- eller rasteområder, idet der laves en række projektilpasninger, bl.a. udlæg af køreplader og opstilling af paddehegn på udvalgte steder der medvirker til at undgå negative påvirkninger. De to små skovhabitatområder kan huse eremit biller og flagermus, men arbejdet foregår uden for og langt fra disse områder og kan derfor ikke påvirke disse terrestriske habitater.

Samtlige udpegede fugle lever mere end 1,5 km fra projektet og maskinstøj vil dermed ikke påvirke dem, heller ikke hvis de trækker forbi anlægsstedet. Der beskadiges ingen flagermusegnede træer.

Vandløbene fungerer som fysisk kontakt mellem projektområdet og de nærliggende Natura 2000-områder. Disse vandløb er i dårlig/ringe eller ukendt tilstand i dag, hvilket primært skyldes de fysiske forhold samt generel næringsstofbelastning. Udslip af boremudder vil kunne opsamles og fortyndingen vil være så stor, at snegle, fisk og marine pattedyr ikke vil kunne påvirkes væsentligt afstanden taget i betragtning.

Det vurderes, at anlægsarbejdet ikke kan medføre fald i tilstandsklasser og dermed ikke forringe vandløbene yderligere.

Kumulativ påvirkning

Det vurderes, at kabelprojektet hverken alene eller sammen med andre projekter, som der ikke er kendskab til, vil medføre en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områderne. Kabelprojektet vurderes ikke at modvirke mål om gunstig bevaringsstatus for de ovenfor nævnte naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder eller at forringe levevilkår for bilag IV-arter på baggrund af de projektilpasninger der fremgår af projektbeskrivelsen, herunder primært valg af tracéplacering, underboringer af ledelinjer og vandløb.

Det vurderes, at der ikke kan ske negative udsving i bestandsstørrelser og at arter og naturtyper meget hurtigt kan opnå den hidtidige tilstand ved disse minimale påvirkninger. Derfor konkluderes det, at der ikke skal udarbejdes en miljøkonsekvensvurdering af kabelprojektets påvirkninger på Natura 2000-områderne på og ved Lolland.

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Cc: Brian Kastbjerg Petersen (btp@energinet.dk), Svend Erling Rye (svr@energinet.dk)
Fra: Christian Jacobsen (cqj@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 9295851)
Sendt: 30-01-2024 12:44

Hej Lasse

En kabelgrav på 1,2 km vil kun stå åben i 3-5 dage. En udgravning ved en underboring vil dog stå åben længere tid, men vil omvendt udgøre et langt mindre areal og dermed tilsvarende mindre dræningsbehov end tracéet. Det er selvsagt svært at forudsige grundvandsstanden som jo afhænger af årstid og nedbør.

Førstevalget ved behov for grundvandssænkning vil være udledning på terræn som beskrevet tidligere. Ved behov for udledning til vandløb vil det enkelte vandløb blive besigtiget. Alle vandløbene i området er med relativt stillestående vand pga. det flade terræn. Derfor vil udledningen fordele sig både opstrøms og nedstrøms og det vil ikke medføre synlig vandspejlstigning.

Der vil blive valgt mindst mulig volumen/tid og et flow på 5 l/s vil være nok her og samtidig vurderes det, at vandløbene kan tåle dette. Udledningsslangen vendes parallelt med vandføringen så brinkerne skånes. Afhængig af afstanden mellem stedet for dræningsbehov og udledningsmulighed samt evt. slanger til rådighed kan der også vælges, at udlede til to vandløb eller ét vandløb og ét terrænaireal. Dermed fordeles vandet over et større område og påvirkningen bliver endnu mindre. Rørlagte vandløb bruges kun hvis der er et brønddæksel i passende afstand, ellers bliver det terræn.

Med ovenstående fremgangsmetoder, vurderer vi, at der ikke kan ske væsentlig påvirkning af vandløbene og at der ikke vil ske fald i tilstandsklasser for hverken de biologiske eller fysisk/kemiske kvalitetselementer.

Ifølge de geologiske kort er der ikke risiko for okker på Lolland, så der vil ikke blive udført okkerforanstaltninger.

Jeg håber du kan meddele screeningsafgørelsen i løbet af februar.
Venlig hilsen

Christian Jacobsen
Konsulent
Miljøvurdering Vest
+4521306884
CQJ@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>
Sendt: 25. januar 2024 16:55
Til: Christian Jacobsen <CQJ@energinet.dk>
Emne: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 9295851)

Du får ikke ofte mails fra lanik@mst.dk. [Få mere at vide om, hvorfor dette er vigtigt](#)

Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Christian

Tak for svaret. Jeg fortsætter arbejdet på et udkast til afgørelse. Den største knast p.t. er de sparsomt beskrevne og vurderede vandområder.

Jeg har i den forbindelse nogle spørgsmål vedrørende de potentielle udledninger af oppumpet regn- og grundvand der vil ske i projektet.

I skriver: "*Vandet vil blive ledt gennem sandfang så suspenderet stof og sand/jord ikke udledes og vil blive neddroglet til det af kommunen krævede niveau i forbindelse med en udledningstilladelse, for at hindre erosion af brinkerne.*"

Dette er ikke tilstrækkeligt for, at Miljøstyrelsen kan foretage en vurdering ift til vandområderne og §3 vandløbene, da dette vil være at udsætte en vurdering, som ikke kan ske ifb med en screening.

Derfor vil jeg gerne vide, hvad niveauet der neddrogles til er? Afhænger det af vandløbet, eller har I generelle tal for udledningers hastighed (fx L/s), hvor der ikke sker en påvirkning af de små vandløb?

Er der i forbindelse med disse udledninger risiko for udledning af okker til vandløbene, eller foretages der afværgetiltag for at undgå udledning af okker?

Hvordan udleder i teknisk til et rørlagt vandløb?

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov
+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Fra: Christian Jacobsen (CQJ@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 9188787)
Sendt: 19-01-2024 14:51

Hej Lasse

Her kommer en besvarelse på spørgsmålene om Sakskøbing Fjord, tungmetaller og gydebanks.

Underboring af sø og Sakskøbing Fjord:

Sweco har udført 3 boreprøver omkring Maltrup Sø og fjorden.

På vestsiden er der ler ned til 3 m. Boringen bør derfor ske i dette ler.

Mellem sø og fjord bør boringen ligge i 10-20 m dybde (ler/sand)

På østsiden bør boringen ligge i 3 m (ler).

I toppen er der gytje (ustabilt) og under de nævnte tal er der kalk med flint som det frarådes at bore i pga. risiko for sprækker.

Rørene kommer derfor til at ligge relativt dybt uden at gå ned i flinten og dermed er der valgt den bedste placering.

Boremudder:

DHI har opdateret deres risikovurdering for en lang række borevæske produkter. Rapporten er ikke udgivet endnu, men heri kan det udledes, at:

Risiko for kystvand ved kystunderboringer

Der er foretaget en generisk beregning ved forskellige mængder boremudder (50, 100, 150, 200, 500 og 1000 m³), som dækker typiske afstrømmende

mængder boremudder i Energinet-kystunderboringer. For de stoffer, hvor koncentrationen i vandfasen er over deres korttidskvalitetskrav, er der foretaget beregninger af den afstand fra udstrømningspunktet, hvor miljøkvalitetskravet ikke længere er overskredet.

Det er videre fundet, at koncentrationen af tungmetallerne i boremudderet ikke vil overstige deres sedimentkvalitetskriterier for de undersøgte borevæsker.

Under Sakskøbing Fjord vil der i ét borehul kunne ligge ca. 30 m³ boremudder. Det er således i den lave ende ift. de mængder der er brugt i DHI-rapporten.

Der er ikke noget der tyder på, at bly, cadmium eller kviksølv vil kunne overskride VKK. Når de endelige produkter kendes, vil de blive sammenholdt med risikovurderingen og eventuelle alternativer vil blive afsøgt.

Vandløbene:

Jeg har opmålt faldforholdene i terrænet ved de målsatte vandløb fra underboring og ca. 500 m nedstrøms. De er alle med meget svagt fald på mellem 0 og 3 promille. Desuden er de generelt udrettede og kanalignende og strækningerne vurderes ikke at være egnede til gydebanks der kræver strømmende, iltrigt vand der bedst opnås ved fald på min. 10 promille. De fysiske forhold gør det nemmere at spærre af ved et evt. blowout og opsamle 100 % af boremudderet.

Det kan med stor sikkerhed konkluderes, at der ikke er risiko for at skade gydebanks i dette område og derfor planlægges der ikke for en bestemt sæson til underboringen.

Venlig hilsen

Christian Jacobsen

Konsulent
Miljøvurdering Vest
+4521306884
CQJ@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>

Sendt: 11. januar 2024 10:51

Til: Sidsel Nørskov Thomsen <snt@energinet.dk>

Cc: Christian Jacobsen <CQJ@energinet.dk>

Emne: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 9188787)

Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Sidsel

Jeg beklager radiotavsheden. Jeg har fået prioriteret min tid på andre projekter fra Energinet, og har derfor ikke haft meget tid til at se på denne screening gennem november og december.

Jeg havde for noget tid siden en snak med mine vand-fagfolk, baseret på bl.a. jeres nedenstående besvarelse.

I den forbindelse efterlyste de nogle yderligere informationer vedr. krydsning af søen og fjorden, samt krydsning af vandløb.

De vurderer, at der ved en underboring på kun 1 meter under fjorden og søen vil være stor risiko for at ramme det helt bløde sediment og at der derved sker et blow-out. Der efterlyses derfor de mere specifikke forventede dybder for boringen, som du har nævnt indkom i november.

Har du mulighed for at oplyse den forventede dybde af boringen som I er kommet frem til?

Smålandsfarvandet, syd (ID: 34), krydses ved Sakskøbing Fjord og er i ikke-god kemisk tilstand grundet

cadmium, bly og kviksølv. Kan du baseret på DHI-rapporterne oplyse om bentonit eller borevæskeprodukter indeholder bly, cadmium, eller kviksølv i koncentrationer der er over de gældende jord-, vand- og grundvandskvalitetskriterier?

Der blev også efterspurgt information om de konkrete lokaliteter for underboring af de målsatte vandløb. Mere specifikt om der findes fiskestryg lige på den lokalitet som underbores, og om der derfor kan ske blow-out direkte til disse, og om det er planlagt at underbore de målsatte vandløb i den periode hvor eventuelle æg og yngel er klækket og vandret væk fra strygene?

Jeg fortsætter sagsbehandlingen imens jeg afventer svar på ovenstående.

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov

+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Cc: Christian Jacobsen (cqj@energinet.dk)
Fra: Sidsel Nørskov Thomsen (snt@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8638460)
Sendt: 01-11-2023 10:14

Hej Lasse

Tak for din mail.

Se nedenstående svar på dine spørgsmål.

Maltrup Sø

Maltrup Sø er en gammel fjordarm der er blevet oversvømmet og siden 2006 har det været en sø. Søen er lavvande og der er ingen synlige tilløb til søen og tilsyneladende kun ét overløb i sydenden. Søen er lavvande og med meget stillestående vand.

Målsætningen er "God økologisk tilstand", men til faktiske samlede tilstand er "Dårlig økologisk tilstand". Der er "Dårlig tilstand" på delelementerne fytoplankton, sigtbarhed og næringsstoffer. Den kemiske tilstand er ukendt.

Risikoen for blow-out vil denne være det samme som for små vandløb, og overløbet vil nemt kunne afspærres med fx halmballer og dermed kommer boremudder ikke ud i fjorden.

Søens areal er 10 ha og med en dybde på 0,6 m, rummer den 60.000 m³ vand, så det kan ikke opsuges. Her vil en løsningen være at bruge slamsugere, der suger det synlige udslip op, mens resten må sedimentere.

Boremudder som suspenderede lerpartikler vil derfor sedimentere lokalt (tæt på udslipstedet) og ikke medføre, at laveste kvalitetselement (næringsstoffer) forringes yderligere. Den samlede tilstand vil derfor ikke forringes af et evt. udslip.

Sakskøbing Fjord

Sakskøbing Fjord er lavvande og med en sejlrende der er ca. 3 m dyb. I dialog med myndigheden bekræftes det, at sejlrenden ikke forventes hverken udvidet eller uddybet.

Der er God økologisk tilstand, dog er Kemisk tilstand dårlig.

Det er ved underboringen ikke muligt med en reel afspærring pga. underboringens længde og bredde. Men for at mindske risikoen for blow out vil kablerne ligges min. 1 meter under fast bund, og formegentlig helt ned til 3 meter under fast bund. Det nøjagtige dybde afklares efter resultater fra de geotekniske undersøgelser, der forventes at

indkomme i sidst i november.

Såfremt der sker udslip, formodes der at være en vis strømningshastighed i fjorden, så evt. boremudder vil fortyndes og spredes over et stort areal. Dermed vurderer vi ikke, at et evt. udslip vil påvirke flora/fauna negativt. Et udslip vil have mindre negativ påvirkning end den sand- og ler suspension man så ved sidste stormflod.

Venlig hilsen

Sidsel Nørskov Thomsen

Konsulent

Miljøvurdering Øst

+4524592530

snt@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>

Sendt: 24. oktober 2023 15:45

Til: Sidsel Nørskov Thomsen <snt@energinet.dk>

Emne: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8638460)

Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Sidsel

I forbindelse med udakastet til afgørelse, har jeg nogle spørgsmål angående underboringen af Maltrup Sø og Sakskøbing Fjord:

Jeg kan se at Maltrup Sø er relativt lavvandet (0,61 m middeldybde). Hvordan håndteres et eventuelt blow-out i denne, kan boremudder fjernes i stil med små vandløb?

Det samme gør sig gældende for den indre del af fjorden, som også ser ud til at være relativt lavvandet. Hvordan håndteres et eventuelt blow-out i fjorden, kan det fjernes herfra? Kender I til kommunens praksis for uddybning af den sejltrede der ligger i hele den underborede del?

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov

+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Sidsel Nørskov Thomsen (snt@energinet.dk)

Fra: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)

Titel: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted

Sendt: 17-10-2023 15:30

Hej Sidsel

Jeg er p.t. i gang med et udkast til afgørelse. I den forbindelse bliver fagenhederne inddraget, når dette er relevant for sagen.

Hvis jeg har yderligere spørgsmål til projektet vil jeg kontakte dig.

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov
+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Fra: Sidsel Nørskov Thomsen (snt@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8317820)
Sendt: 12-10-2023 11:12

Hej Lasse

Det var naturligvis lidt uheldigt, at du havde overset vores besvarelse i indbakken, men så var det godt at vi fik fulgt op på mailen.

Kan du sige noget om, hvor langt i er kommet med nedenstående? Jeg går ud fra at den er sendt ud til fagkontorene.

Venlig hilsen

Sidsel Nørskov Thomsen

Konsulent
Miljøvurdering Øst
+4524592530
snt@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>
Sendt: 11. september 2023 10:15
Til: Sidsel Nørskov Thomsen <snt@energinet.dk>
Emne: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8317820)

Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Sidsel

Jeg har overset mailen i indbakken, og har derfor ikke fået sendt et svar. Den er modtaget og jeg vender tilbage ved evt. spørgsmål.

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov
+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Fra: Sidsel Nørskov Thomsen (snt@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8145592)
Sendt: 11-09-2023 09:24

Hej Lasse

Vi har den 30.august fremsendt nedenstående mail med vores besvarelse af spørgsmål og opdaterede Projektbeskrivelse. Kan du bekræfte modtagelsen heraf?

Venlig hilsen

Sidsel Nørskov Thomsen

Konsulent
Miljøvurdering Øst
+4524592530
snt@energinet.dk

Fra: Sidsel Nørskov Thomsen
Sendt: 30. august 2023 11:26
Til: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>
Cc: Christian Jacobsen <CQJ@energinet.dk>
Emne: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8145592)

Hej Lasse

Hermed vores svar/bemærkninger i det tidligere fremsendte excel-ark. Vi vedhæfter også en opdateret projektbeskrivelse, der er opdateret på baggrund af dine spørgsmål og vores svar. Det ser ud som om vi ikke tidligere havde vedhæftet bilag 4 – den geologiske risikoanalyse, så den vedhæfter jeg også til mailen her.

Vi ser frem til at høre fra jer.

Venlig hilsen

Sidsel Nørskov Thomsen

Konsulent
Miljøvurdering Øst
+4524592530
snt@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>
Sendt: 17. august 2023 15:38
Til: Sidsel Nørskov Thomsen <snt@energinet.dk>
Emne: Sv: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 8145592)

Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Sidsel

Jeg har været på ferie, så har først kunnet svare på dit spørgsmål nu.

Ja, PDF'en skal gerne opdateres, da denne er en del af materialet der bliver sendt i høring hos myndigheder

m.m.

Og ja, helt korrekt forstået med Excelarket.

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov

+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Til: Lasse Nissen Kristiansen (lanik@mst.dk)
Fra: Sidsel Nørskov Thomsen (snt@energinet.dk)
Titel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted
E-mailtitel: SV: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 7807375)
Sendt: 31-07-2023 13:57

Hej Lasse

Tak for det vedsendte. Vi kigger på det i løbet af 1-2 uger.

Vi indsætter bemærkninger/svar p spørgsmål i det vedsendte excel, ønskes ansøgningen også opdateret i pdf-versionen? Som ved forrige rette-runde?

Venlig hilsen

Sidsel Nørskov Thomsen

Konsulent

Miljøvurdering Øst

+4524592530

snt@energinet.dk

Fra: Lasse Nissen Kristiansen <lanik@mst.dk>

Sendt: 13. juli 2023 13:16

Til: Sidsel Nørskov Thomsen <snt@energinet.dk>

Cc: Dorit Tyrre Pedersen <dorip@mst.dk>

Emne: Yderligere spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted (MST Id nr.: 7807375)

*** Vær opmærksom på afsender, links og filer.

Hej Sidsel

Efter afklaringen fra mødet mellem EN og MST, som jeg har fået videreformidlet fra Dorit, så har jeg fortsat sagsbehandlingen på denne screening.

Hermed fremsendes derfor supplerende spørgsmål til Rødby-Nr.Radsted projektet. Som det fremgår er der mange steder fortsat behov for supplerende oplysninger.

Vedhæftet finder I bemærkninger/spørgsmål direkte i PDF'en, og derudover et excel-ark for at holde et overblik. Når spørgsmålet er besvaret, bedes I udfylde, hvordan bemærkningen/spørgsmålet er håndteret i den relevante kolonne.

Venlig hilsen

Lasse Nissen Kristiansen

Biolog | Miljøvurdering | Landskab & Skov
+45 24 59 36 62 | lanik@mst.dk

Miljøministeriet

Miljøstyrelsen | Tolderlundsvej 5 | 5000 Odense C | Tlf. +45 72 54 40 00 | mst@mst.dk | www.mst.dk

[Sådan håndterer vi dine personoplysninger](#)

Supplerende oplysninger fra bygherre - Spørgsmål og svar til bygherres projektbeskrivelse

afsnit	Sidetal	MST bemærkning	Energinet bemærkning
1.2.1 Beliggenhed	4	Skulle det være teknisk og forureningsmæssigt? Og er det i så fald en henvisning til termet ift godkendelsespligt?	Forureningsmæssigt kan fjeneres fra PB.
1.3 Projektet	5	Stationerne er ikke-eksisterende	Stationerne er begge ansøgt ved Miljøstyrelsen i forbindelse med andre projekter, der modnet og designet før NRA-RBY forbindelsen. Energinet definerer en station som eksisterende, når den er ansøgt. Rødby station er ved at blive bygget og anlægsarbejdet på NRA station forventes at starte i Q2 2024, men anlægsarbejdet for kabelstrækningen tidligst vil påbegyndes i Q2 2025.
1.3.2 Station Nørre Radsted	5	Stationen findes ikke. Hvordan er det sikkert at den er klar til det forventede tidspunkt. Opføres der nye luftovergangsmuffer(?) eller andre installationer når kabelanlægget skal tilsluttes?	Kablerne kan føres ind på stationen og evt. vente med tilslutning indtil stationen er helt færdig. Nr. Radsted er kun forbundet med kabler, dvs. ingen luftledninger. Ifølge tidsplanen forventes stationen i Nørre Radsted færdigbygget ca. 1 år før kablerne er færdige etableret, og det er usandsynligt at kabelstrækningen er færdig færdig før stationen er etableret.
1.3.3 Station Rødby	5	Samme som ovenfor. Stationen findes heller ikke.	Se tidligere besvarelse af samme spørgsmål.
1.4.2.1 Oversigt - Kommuneplan, lokalplan og landsplandirektiv	7	Hvornår forventes denne aftale indgået, og betyder det at tracéet kan flytte sig væsentligt?	Der har været afholdt møde med lodsejer omkring projektet, og der er ikke udfordringer med at placere kablet på dets nuværende placering.
1.4.3.1 Oversigt - veje og jernbaner	8	Hvilken betydning har vejbyggelinjen på f.eks. 50 m i forhold til krydsningen? Bør fremgå af teksten.	Underboringen går 50 m ud fra begge sider af motorvejen og dækker dermed vejbyggelinjen. En evt. vejudvidelse vil dermed stadig være mulig oven på kablerne.
1.4.4 Beboelse og anden følsom anvendelse	9	Er der nogle steder i dette projekt hvor denne afstand ikke overholdes?	Nej, vejledningen følges alle steder, så kablerne kommer ikke tættere på boliger.
1.4.4 Beboelse og anden følsom anvendelse	9	Føres tracéet gennem haver eller andre tæt på beboelsen værende herligheder i dette projekt?	Nej, ingen steder kommer kablerne tæt på beboelse og private haver. Placeringen sker kun i marker og og andre udyrkede områder. Sætning er slettet fra PB.
1.4.5 Landbrug	9	"Linjeføringen kan lægges uden om..." Hvad er valgt i nærværende projekt?	Her vælges der åben grav, da der ikke er særlige hensyn langs linjeføringen. Kan evt. slettes fra PB.
1.4.8 Bilag-IV	11	Der sættes kriterier for hvordan I har valgt hvilke arter der beskrives. 2 km afstanden virker ikke til at være kriteriet. Derudover mangler ca. 5 km af tracéet i den søgning I bruger	Det er naturligvis en fejl. De 5 km er tilføjet og og indarbejdet i projektbeskrivelsen og diverse tabeller. Indenfor de 'manglende' 5 km er enkelte fund af flere flagermus og padder.
1.4.8 Bilag-IV	11	Hvad er begrundelsen for at I har inkluderet arter der er 44 og 133 km fra projektet?	Arterne kan fjernes fra PB.
1.4.8.1 Flagermus	13	Det fremgår ikke af tabel 1-5 at der er foretaget feltundersøgelser?	Kolonnen 'feltbesøg' i tabel 1-5 slettes.
1.4.8.1 Flagermus	13	Det kan ikke ud fra teksten læses hvorfor der ikke sker en påvirkning? Begrundelsen virker meget implicit.	Projektområdet er gennemgået på luftfoto og skråfoto for større, ældre træer over 25 år. Der er i tabel 1-5 beskrevet hvordan arbejdet tilpasses, så potentielle flagermuslokaliteter ikke påvirkes.
1.4.8.2 Padder	14	Løvrør kan findes tættere end 133 km på projektet, hvorfor er denne ikke beskrevet? Markfirben findes fx 6 km fra projektet. Jeg kan finde løvrør inden for 1,3 km fra projektet (fra 2004), og nyere registreringer inden for 4 km (2021). Det fremgår ikke klart hvorfor I har medtaget nogle arter fremfor andre. Afstand ser ikke ud til at være begrundelsen?	Vi har indtegnet et polygon på ca. 4 km (2 km på hver side af linjeføringen) i arter.dk, indtegningen har været en anelse upræcis i den nordlige del op til NRA station, hvor der manglede ca. 5 km. Vi tilretter zonen, og her indgår som du beskriver fund af løvrør ca. 1,3 km fra linjeføringen. Arten medtages i PB under afsnit om padder.
1.4.8.2 Padder	14	Er linjeføringen gennemgået via feltundersøgelser eller en skrivebordsgennemgang?	Gennemgået via kort og databaser. Feltundersøgelser har ikke være nødvendige, da etableres på intensivt dyrkede landbrugsjord, og underborer §3natur, diger, ledelinjer osv.
1.4.8.2 Padder	14	Er den gennemgang der henvises til tabel 1-6?	Ja. Henvisning kan evt. tilføjes til PB.
1.4.8.2.1 Oversigtstabel – padder	16	Hvor placeres paddehegn? I hvilken afstand langs traceet i forhold til det vurderede levested?	Paddehegn opsættes rundt om ydersiden af arbejdsbæltet for linjeføringen når afstanden til nærmeste levested eller ledelinje er indenfor 10-500 m. Den konkrete afstand afhænger af levesteder og ledelinjer og fremgår af tabel 1-6. Der opsættes også paddehegn rundt om boregruben ved underboringer af læhegn, ledelinjer og naturområder.
1.4.8.3 Odder	25	Hvad med de fund der er gjort ca 2,4 km fra tracéet, hvor det krydser Sakskøbing Fjord/havn? Odder er meget mobil, og kan derfor sagtens bevæge sig 2,4 km	Sakskøbing Fjord underbores og påvirkningen er minimal. Selvom odderen måske har en rede i nærheden, vil den sandsynligvis sove om dagen hvor arbejdet foregår. Om natten vil der ikke være aktivitet eller støj fra arbejdet.
1.4.8.4 Markfirben	25	Hvis der ikke er foretaget besigtigelse, så kan det ikke udelukkes, at arten findes? Der skal redegøres for, at der ikke er potentielle levesteder for markfirben inden for projektområdet. Alternativt skal potentiel påvirkning vurderes.	Kabelstrækningen er gennemgået via kort og databaser, herunder højdekurver og jordartskort. Der er ikke registreret markfirben indenfor projektprojektområdet. Den nærmeste registrering er ved Flintinge Byskov ca. 6 km fra linjeføringen. Alle mulige solvendte skrænter, læhegn, diger, jernbane og vejkrydsninger mv. er undersøgt, men da jordtyppen stort set er ren moræneler på hele strækningen, er det ikke fundet potentielle levesteder i en afstand af 2 km fra projektområdet. Ved selve krydsningen af jernbanekrydsningen Maribo-Bandholm er det en smule smeltevandsgrus i jorden, men da betingelserne for sollys ikke opfyldes på krydsningen her, og jernbanen underbores og de omkringliggende områder ved jernbanen er moræneler, vurderes det heller ikke som et potentielt levested for markfirben. Ud fra ovenstående vurderes det at markfirben og potentielle levesteder ikke påvirkes.
1.4.8.5 Hasselmus	25	Samme som for Birkemus. Hvorfor er birkemus medtaget heri, når de resterende bilag IV arter ikke er. Jeg kan se at rigtigt mange bilag IV arter (53 ifølge arter.dk) kan findes inden for en radius på 133 km. Hvad er argumentet for at ekskludere de andre, når I vurderer at birkemus er relevant?	Kan slettes fra PB.
1.4.8.6 Birkemus	25	Der skal konkret vurderes for projektet hvilke arter I vælger at beskrive. Her kan fx Novana10x10 km kvadraterne benyttes.	Se svar på samme spørgsmål tidligere (linje 13). Birkemus er slettet fra PB.

1.4.8.7 Insekter	Begrundelsen for denne vurdering fremgår ikke. Er det fordi I ikke fjerner levesteder, gennemgraver levesteder, fælder træer? 26	Eremitten er et skovinsekt der er knyttet til hule træer. Projektet berører ikke skovområder og der fældes ikke træer hverken i eller nærhed til de skovområder, hvor eremitten er registreret på Lolland. Projektet vurderes ikke at påvirke eremittens levesteder.
1.4.9 Vandløb	Ved de arbejdspladser hvor der skal bruges boremudder, skal der redegøres for, hvordan det sikres, at der ikke sker afstrømning af boremudder til vandløb/søer og øvrige naturområder. 26	Der laves altid en beredskabsplan for underboringer. Af den vil det fremgå, hvordan entreprenøren hurtigst muligt planlægger at kunne fjerne et eventuelt udslip til vandløbet, eller omkringliggende beskyttede arealer. Hurtig reaktion imødekommes blandt andet ved, at der altid står et akut beredskab klar, som straks kan gå i aktion og stoppe, inddæmme og fjerne et eventuelt udslip. Under hele operationen overvåges underboringen nøje. Det indbefatter overvågning af trykniveauet for boremudder i selve underboringen og mængden af returflow. Så snart der observeres et trykfald, der kan indikere et blowout, eller hvis returflowet falder markant, stoppes operationen, hermed stoppes et eventuelt blowout straks, fordi trykket tages af. Dermed kan akutberedskabet straks træde til. Beredskabsplanerne sendes til de to kommuner forud for igangsætning af arbejdet med underboringen, hvormed kommunen har mulighed for at kommentere på planen. Hvis boremudder siver ud, fjernes det fra terræn med skovl, skraber, spånd, spuling og pumpe (fx slamsuger). Erfaringen viser at 90-95 % af udsivet boremudder kan fjernes fra terræn.
1.4.9.1 Oversigt - vandløb	27 Den kemiske tilstand fremgår ikke.	Alle vandløb i området har ukendt kemisk tilstand. Det ændrer ikke på, at vi altid vil søge at undgå kontakt med vandløbene.
1.4.11 Lavbundsarealer og potentielle vådområder	Det ville hjælpe meget på forståelsen, hvis der var henvisninger til jeres tabeller. Som det står nu, så har jeg svært ved at se om dette afsnit hænger sammen med nedenstående tabel. 28	Afsnittet hænger sammen med tabel. Der kan evt. tilføjes henvisning i PB.
1.4.11 Lavbundsarealer og potentielle vådområder	Menes der at kabelanlægget ikke er til hinder for senere vådområder, fordi kablet godt kan ligge i vandmættet jord? 28	Ja.
1.4.11 Lavbundsarealer og potentielle vådområder	Placeres overjordiske anlæg og muffer i lavbundsarealerne i dette projekt? Hvis I gør dette, vil det så være til hinder for at områderne senere kan omdannes til vådområder? 28	Der placeres overjordiske muffer i projektet. De er ikke til hinder for at områderne senere kan omdannes til vådområder (ikke permanente oversvømmede områder, såsom søer).
1.4.11.1 Oversigt - lavbundsarealer og potentielle vådområder	29 Placeres der linkbokse eller andet der ikke tåler vand indenfor disse arealer?	Se svar ovenfor.
1.4.12 Diger og levende hegn	Hvilke træer? Flagemusegnede, eller alle træer? Betyder denne sætning at der ikke fældes nogen træer i levende hegn eller på diger? 31	Ja, der fældes ingen træer i diger eller træer i levende hegn. De hegn som ikke krydses ved underboring krydses i 'huller' og ved brug af forskudt jordoplag, så arbejdsfeltet begrænses ved selve krydsningen af hegnet. Der fældes ikke træer i projektet, men der er behov for at fjerne enkelte forekomster af buske/beplantning.
1.4.12 Diger og levende hegn	Betyder det, at ingen af de nævnte diger i tabel 1-9 der gennemgraves er potentielt levested for fx markfirben eller stor vandsalamander? 31	Diger og levende hegn i tabel 1-9 underbores, mens de 7 diger der ses i tabel 1-5 krydses i huller i de levende hegn og ved brug af forskudt jordoplag, således at ingen træer fældes. Levesteder påvirkes ikke.
1.4.12.1 Oversigt - diger og levende hegn	Er digerne levesteder for bilag IV arter? Fx stor vandsalamander eller markfirben 31	Se svar ovenfor.
1.4.12.1 Oversigt - diger og levende hegn	Ovenfor står "Diger og levende hegn krydses så vidt muligt vinkelret for at minimere påvirkningen" 31 Det fremgår ikke hvilke diger der ikke krydses vinkelret? Det fremgår ikke hvilke diger og hegn der har "betydning som spredningskorridor, bevoksningen i hegnet og deraf følgende betydning som levested for flora og fauna, og hegnets og specielt beplantningens landskabelige betydning."	Tabellen er opdateret med en kolonne, hvor det fremgår hvilke diger der krydses vinkelret/ikke vinkelret.
1.4.12.1 Oversigt - diger og levende hegn	Det er svært at gennemskue hvad I har vurderet. 31	Diger og hegn der er vurderet som ledelinjer/spredningskorridor eller leveste, er vurderet i tabel 1-6, i afsnittet om padder.
1.4.13 Vindmøller og andre høje genstande	Forståelses-spørgsmål: Hvad vil denne i givet fald medføre af miljøpåvirkninger? Betyder det at høje genstande ikke må placeres inden for 50 m af kabelanlægget? 32	Ja.
1.4.14 Klimasikring	Er der steder i dette projekt hvor muffer placeres i disse områder? 33	Nej. Muffesamlinger og linkboksbrønde er ikke placeret i områder, der er udpeget som områder med risiko for længerevarende oversvømmelse.
1.4.15 Andre emner	Har der været kontakt til KDI vedr. forholdet? Hvad er deres indstilling i den konkrete sag? Hvilke oplysninger er nødvendige, for at der kan meddeles dispensation? Disse skal foreligge og vurderes i forbindelse med MV-screening. 34	Kystdirektoratet vurderer den konkrete sag og meddeler dispensation hertil. Erfaringsmæssigt tildeles der dispensation til opsættese af linkboksbrønde/muffer i standbeskyttelseszonen, når ikke de kan placeres andre steder. Oplysninger om placering af brønden og udseende er tilstrækkelig information, som også findes i PB og den vedlagte shapefil.
2. Kabelanlæg i åben grav 132 kV	Bliver de placeret i naturarealer? Eller inden for landskabsudpegninger? 36 Er det store maskiner der skal tilgå boksene eller gående?	Kabelanlægget etableres kun i åben grav på landbrugsjord. Anlægsfasen varer kun 5-7 dage på hver strækning. I driftsfasen vil der være behov kørsel med store maskiner eller gående.
2. Kabelanlæg i åben grav 132 kV	Muffe 15 er placeret i bevaringsværdigt landskab. Hvad er påvirkningen fra dette? 36	Muffe 15 er placeret på dyrkede mark og er langs vejskel, og synligheden vurderes ikke at påvirke landskabet i det pågældende område.
2. Kabelanlæg i åben grav 132 kV	Det fremgår ikke af tabel 2-1 at gravekasse benyttes. Kan I opdatere tabellen så det kan ses hvor lang en strækning den benyttes og hvor? 36	Gravekasse benyttes ikke i dette projekt, da jordforholdene ikke tillader det. Kan fjernes fra PB.
2.1.1 Åben Kabelgrav	Og hvor lang tid tager det at grave en kabellængde? Hvor langt tid står den 1,2 km lange grav åben? Ud fra denne beskrivelse lyder det til at der maksimalt går 5 dage fra muldet er rømmet, til at muldet er lagt tilbage på den lukekede grav. Er det korrekt forstået? 37 Lægges disse depoter på naturarealer eller nær vandløb hvortil sandet kan afstrømme ved regn?	Når mulden er fjernet sker følgende: råjorden graves væk til fuld dybde, kablerne trækkes ud i graven, der lægges sand på kablerne, råjorden lægges på igen. Denne proces skal ske hurtigt og tager 3-5 dage. Herfra kan der godt gå 1 uge inden mulden er lagt på igen. Entreprenøren vil undgå vand i graven, derfor den hurtige proces. Der er dermed ikke strækninger der står åbne mere end 3-5 dage.
2.1.1 Åben Kabelgrav	Der ligger fx et sanddepot under 10 m fra et målsat vandløb. Hvordan sikres dette depot mod afstrømning til vandløbet? 38 Dette giver stadig ikke helt mening for mig med denne formulering. Menes der at den resterende plads i røret, altså porerne mellem de meget små lerpartikler, fyldes med vand, efter at røret i første omgang er fyldt med tør bentonit?	Arbejdsarealerne er placeret på dyrkede mark. Hvis det bliver nødvendigt kan der opsættes halmballer mellem vandløbet og sanddepotet.
2.1.2 Rørlægning af kabelanlæg	Dvs at processen er: put kabel i rør->fyld med tør bentonit->fyld efter med vand->forsegl rør?? 39	Det er en blanding af vand og bentonit der pumpes ind ind i røret.

2.1.2 Rørlægning af kabelanlæg	Hvor skal der ryddes skov i dette projekt? Dette skal beskrives og henvis 39 gerne til afsnittet hvor det er beskrevet, så jeg kan finde det.	Der er ikke behov for at rydde skov i projektet. Kan slettes fra PB.
2.1.3 Udlægning af kabelanlæg	Er kablet trukket før eller efter kabelgraven graves? Hvor lang tid tager det at 40 dække en kabel længde til efter kablet er lagt i (i forlængelse af tidligere spm om hvor lang tid 1,2 km kabelgrav er åben)?	Kabelgraven graves og kablerne trækkes herefter nede i den åbne kabelgrav. Kabelgraven er åben 3-5 dage.
2.1.5.1 Arkæologiske forundersøgelser	42 Gennemføres disse undersøgelser også hvor der sker underboringer?	Der foretages arkæologiske forundersøgelser i boregrupperne, dvs. arejdsarealerne på hver side af det underborede område.
2.1.5.1 Arkæologiske forundersøgelser	Hvor dyb er muldafrømningen ved arkæologiske undersøgelser vs gravning af kabelgraven? Betyder det at der ved muldafrømning ikke længere maksimalt går 5 dage før at graven er dækket med muld igen, som i tidligere har beskrevet? 43 Men nu kan muldet være afrømmet i op til ca 9 uger?	De arkæologiske forundersøgelser foregår ved søgegrøfter og dybden afhænger af muldjordens tykkelse. Søgegrøfterne lukkes hurtigst muligt efter søgningen er udført, og de vil ikke stå åben længere tid end 5-7 dage.
2.1.6 Forberedende arbejder	43 Der er ikke beskrevet hvor der skal ryddes skov.	Der er ikke behov for at rydde skov i projektet. Kan slettes fra PB.
2.1.6 Forberedende arbejder	Udlægning af køreplader? Og vurdering af dette ift. især natur/fauna. 43 Hvor lang tid ligger de der mv.?	Køreplader udlægges kun på arealer med dyrkede marker.
2.1.6.1 Rydning af diger og hegn	Der står længere oppe at der ikke bliver fældet træer i hegnene? 43 Hvad bliver der gjort? Så rydningen kan ske på alle årstider fuldstændigt efter en entreprenørs ønsker? Hvad hvis træerne er redetræer for beskyttede fugle? Stiller i krav om at entreprenøren tjekker dette inden de fældes? Der mangler også en vurdering af hegnstrydningen hvis disse hegn er ledelinjer. Vurderingen skal være i worst-case, dvs i perioden hvor fx bilag IV- arterne aktivt bevæger sig langs ledelinjen, siden entreprenøren kan rydde 43 når de ønsker.	PB opdateret. Der bliver ikke fældet træer i hegnene. Der fældes ikke træer i dette projekt.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	44 Hvordan sikres at dette vand ikke afstrømmer til vandløb eller til natur?	Oppumpet grundvand/regnvand vil blive udledt i en lavning på landbrugsjord efter aftale med lodsejer. Det vil altid være min. 25 m fra recipienter og øvrige §3-arealer. Kan der ikke findes en lavning, vil vi skrabe mulden af på et mindre areal og nedsive her. Mulden placeres som vold rundt om hullet.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	Hvor meget vand vurderes der at blive udledt? I må have gjort jer erfaringer i 45 andre projekter på samme type jord	Behov for tørholdelse af kabelgrav og udledning af vand vil afhænge af den aktuelle grundvandsstand (årstid og vejforhold under anlægningstidspunkt). Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at redegøre nærmere for vandmængder.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	Er det tilstanden ift vandrammedirektivet eller er det ift Natura 2000 45 beskyttelse. Sætningen lige inden skemaet forvirrer	Det er tilstanden ift. vandområdeplanerne. Vandløbene på nordlolland afvander til Natura 2000-området i Smålandsfarvandet (til og med lok. på matrikel 41), mens de sydvestre leder til Femernbælt uden beskyttelsesområder. En evt. kortvarig udledning af drænvand vurderes ikke, at kunne påvirke området.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	Der udledes til en masse vandløb som ikke er beskyttede, men alligevel står 45 der en tilstand. Hvilken lovgivning er denne tilstand i henhold til?	Der udledes kun til vandløbene i tabel 2-2 hvis det bliver nødvendigt. Tilstanden referer til jeres basisanalyser i Vandområdeplanerne 2021-2027.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	45 Så ingen af dem er målsatte, eller omfattet af N2000?	Kolonnen 'beskyttelse' referer til om vandløbene er §3 beskyttede. Ingen er omfattet af Natura 2000. Ud fra data på MiljøGIS er vandløbene målsatte, se tabelteksten.
2.1.7 Tørholdelse af kabelgrav	Løber dette vandløb gennem et rørlagt til Hunså som løber til N2000? 46 Hunså er også målsat.	Ja der er rørlagt frem til Hunså. Hunså er målsat som "God økologisk tilstand", men den aktuelle tilstand er dårlig. Ca. 4 km nedstrøms løber Hunså ud i Natura 2000-området nord for Lolland.
2.1.8 Midlertidige arbejdsarealer	Hvor lang tid er det? Er det dage, uger, måneder, år? 46 Fremgår det eventuelt under nedenstående afsnit?	Midlertidige arbejdsarealer vil maksimalt være i brug i op til 6 uger (skurbyen er undtaget, da den kun er én skurby, som er i funktion i hele projektet)
2.1.8.1 Oplagspladser	Ift. oplagspladser skal der også vurderes på evt påvirkning af bilag IV-arter og naturtyper. Er der overfladeafstrømning til natur/vand? Er det desuden 46 tæt på boliger?	Oplagspladser placeres på dyrkede marker i områder, hvor der i forvejen er fladt terræn. Der vil derfor ikke være overfladeafstrømning til natur/vandområder. Boliger ligger ikke i nærhed hertil.
2.1.8.1 Oplagspladser	Etablerer i dem på beskyttede naturarealer eller potentielle levesteder for bilag IV arter? 47 I skriver bl.a. på dyrkede arealer	Oplagspladser etableres <u>kun</u> på dyrkede arealer. Bl.a. kan fjernes fra PB.
2.1.8.3 Midlertidige adgangsveje	Hvornår udlægges der ikke køreplader? Er det når entreprenøren ikke vurderer det er nødvendigt, eller når i er på befæstede arealer? 48 Hvis i skriver som udgangspunkt, så skal vi vide hvornår undtagelserne sker	Der udlægges køreplader langs hele kabelgraven. 'Som udgangspunkt' kan slettes fra PB.
2.1.8.3 Midlertidige adgangsveje	48 Hvilken type naturområder kan der være tale om?	Der udlægges ikke midlertidige adgangsveje eller køreplader i naturområder, de udlægges på dyrkede arealer eller langs markveje.
2.1.8.4 Skurbyer	49 Hvor placeres disse skurbyer?	I dette projekt etableres 1 skurby. Placeringen kendes på nuværende tidspunkt ikke, men skurbyen vil etableres et centralt sted langs kabeltraceet på landbrugsjord. Der ville ikke være overfladeafstrømning til natur/vandløb og der vil ikke ligge bolig i nærhed hertil.
2.1.10 Varighed	51 bør dette ikke have været fjernet?	Ja, PB er opdateret.

	Fra Lollands Forskrift for midlertidige støjende, støvende eller vibrationsfrembringende aktiviteter: For Guldborgsund er det som I skriver: https://www.guldborgsund.dk/erhverv/virksomhed-og-miljoe/midlertidige-aktiviteter#hvordan-kan-du-forebygge-stoej-vibrationer-og-stoev--34 Midlertidige støv, støj- eller vibrationsfrembringende aktiviteter, jf. § 3, må kun foregå på hverdage fra mandag til fredag mellem klokken 7 og 18. Ved midlertidige aktiviteter, der ønskes udført uden for dette tidsrum, skal der indsendes anmeldeskema til Lolland Kommune, som kan give dispensation fra forskriften, jf. § 19 stk. 1-3.	Lørdage fra 7-14 slettes fra PB'.
2.1.10 Varighed	For Guldborgsund er det som I skriver: https://www.guldborgsund.dk/erhverv/virksomhed-og-miljoe/midlertidige-aktiviteter#hvordan-kan-du-forebygge-stoej-vibrationer-og-stoev--34	
2.1.13 Materialer	Der mangler angivelse af anvendelse af boremudder ved underboringer en ca 52 mængde baseret på jeres forbrug af boremudder	Se side 66 i projektbeskrivelsen under afsnittet 3.1.10. Materialer.
2.2.3 Magnetfelter	Dette står meget ukonkret længere oppe. Hvilken af beskrivelserne er korrekt? 54 Er den første del af denne projektbeskrivelse udelukkende generel?	Den første del er mere generel ift. forståelse af magnetfelter i kabelforbindelser, men er søgt tilrettet i PB, så den bliver mere konkret.
3.1.1 Udførelse af styret underboring	Hvordan sikres det, at der ikke sker afstrømning af boremudder til vandløb/søer og øvrige naturområder. 58	Boremudder opbevares i bassin tæt på arbejdsstedet. Det jord der er gravet op for at lave bassinet, lægges mellem bassinet og det sårbare område som en beskyttelsesvold.
3.1.1 Udførelse af styret underboring	Skal kommunen give tilladelse til at i recirkulerer boremuddet? 58 Eller er det en anden form for genanvendelse der hentydes til? Hvilke landbrugsarealer spredte i boremudder ud på? Disse er en del af projektet og skal vurderes ift grundvand overfladevand og beskyttet natur. 58 Der mangler et afsnit med dette.	Det kræver ikke en tilladelse at recirkulere boremuddet, der det genbrugte boremuddet skal bortskaffes. Kommunen skal give tilladelse til.
3.1.1 Udførelse af styret underboring	Der spredes ikke boremudder på marker. Brugt boremudder køres til jordmodtager. 58	
3.1.1 Udførelse af styret underboring	Det er meget svært at læse ud af dette afsnit, om det er risikovurderingen fra DHI der henvises til. 58	Det er den risikovurdering der henvises til er den geologiske risikovurdering der udført specifikt for strækningen NRA-RBY, og som ses på vedhæftet bilag 4.
3.1.1 Udførelse af styret underboring	Hvor fremgår denne risikoanalyse? 58 Og ved hvilke underboringer er disse tiltag nødvendige eller planlagt?	Risikoanalysen er vedhæftet mail med dette denne besvarelse, som bilag 4.
3.1.1.1 Blow-out	Hvilken påvirkning er der fra de sidste 10% boremudder der ikke kan fjernes igen, ved udsivning på terrænoverfladen? 60	En utilsigtet udledning på terræn vil være koncentreret på et mindre område hvor ca. 90 % kan skræbes op. Resten vil svare til den koncentration der evt. udbringes på landbrugsjord som bortskaffelse. Når vandet er nedsivet/fordampet, vil der kun være lerpartiklerne tilbage som ikke forventes at medføre nogle ulemper.
3.1.1.1 Blow-out	Er der stor eller lille vandføring i de konkrete vandløb der underbores i dette projekt? 60 Kan det ses i et skema et sted?	Vandføringen må betegnes som lille. De største vandløb er kanallignende udrettede vandløb med en max. Bredde på ca. 5 m. Pga. det flade terræn er vandet næsten stillestående.
3.1.1.2 Beredskabsplan	Er der taget stilling til hvad der gøres i de konkrete beskyttede naturtyper hvor der foretages underboringer, ift om boremuddet skræbes væk eller suges op? 60	Det kommer til at fremgå af beredskabsplanen. Der er få steder hvor underboringerne er tæt på beskyttet natur og her er afstanden stadig mere end 30 m. Hvis et evt. udslip samles i en lavning vil det blive suget op med slamsuger, mens flade arealer vil blive skrabet med en rendegraver.
3.1.9 Håndtering af jord og boremudder	Det skal klart fremgå, at dette ikke er at sidestille med udbringning på landbrugsarealer. Hvis affaldet skal udbringes på marker, så skal det fremgå hvor og i hvilke mængder mv., og påvirkning skal vurderes 65	Boremudder bortskaffes og vil ikke blive udbragt på landbrugsarealer. PB kan evt. omformuleres.
3.1.10 Materialer	Der mangler noget om de regionale forekomster som er i dårlig tilstand grundet pesticider. Der står dog at der ikke benyttes pesticider 65	Der er langt til de terrænnære grundvandsmagasiner med ringe kemisk tilstand. Vores additiver er ikke sammenlignelige med pesticider som er årsagen til tilstanden.
3.1.10 Materialer	Det skal fremgå ved navn, at disse additiver og boremudderprodukter ikke anvendes selvom de er vurderet i DHI-rapporterne. Stilles der krav til entreprenør om dette? 65	Der anvendes kun produkter der er risikovurderet af DHI. Entreprenøren må kun anvende produkter der er aftalt med Energinet.
3.1.10 Materialer	Hvor er vurderingen i forhold til påvirkningen fra boremuddet? 66 Vurderingen kan ikke udskydes	Se side 58 afsnit 3.1.1. Det fremgår, at boremudder sætter sig i de yderste centimeter af den jordmatrice hvor der sker en kontakt.
3.2 Driftsfase	Hvad med dræneffekt langs kablet i driftsfasen? 67	Strækningen er meget flad med koter mellem 0 og 15 m svarende til fald på max. 0,2 % hvilket medfører, at dræneffekten ikke øges ift. den eksisterende dræning. Ved Maribo Ladegård er der ca. 200 m til mosen. Ved Krårup By, Våbensted er der ca. 75 m til mose. Ved Våbensted By, Våbensted er der ca. 50 m til sø/mose. Ved disse lokaliteter er faldet endnu mindre.
4.1 Krydsning af fremmede lednings- og røranlæg	Er det så en ændring til projektet, hvis det ikke kan ske inden for kort afstand? og hvad er def. på kort afstand? Tages der miljømæssige hensyn, når omlægning finder sted? 68	Kort afstand vil være 25-50 m. Der er pt. ingen steder hvor omlægning forventes, det kan klares med frigravning.
4.2 Dræn	Men sker der konkret ændringer i dræningen eller grundvandsspejlet i dette projekt? 68	Markdræn kan blive omlagt men kun over få meter. Der sker ingen ændringer af grundvandsspejlet. Som nævnt før, vil kabelgraven ikke øge dræningen i det flade landskab.

		Nye stationer indeholder altid en række tomme felter til nye fremtidige forbindelser. I dette projekt er der ledige tomme felter på både RBY og NRA stationer. Kablet vil tilsluttes en af de tomme felter. Hvis ikke felterne bruges til tilslutning af NRA-RBY forbindelsen vil de potentielt kunne bruges til andre forbindelser.
4.2 Dræn	68 Etableres der specifikke felter der er direkte beregnet til dette projekt?	
6.2 Affald	69 Boremudder hører også under affald	Enig. Boremudder håndteres som jord og bortskaffes til jordmodtager der kan håndtere den våde fraktion.
6.4 Transporter og trafik	70 Hvor mange transporter drejer det sig ca om?	Skøn over transporter og trafik ved anlægsarbejdet ses på s.64 afsnit 3.1.8. Henvvisning kan evt. indsættes i PB.
7. Tidsplan	70 indgår i den nuværende tidsplan, kan kabelforbindelsen være færdig i løbet af Q4 2025, og i driftsættelse af forbindelsen er planlagt til Q1 2026. NRA station forventes færdigbygget til Q4 2024, der er således ca. 1 år fra stationen er færdigbygget til kablet skal tilsluttes. Men både tidsplanen for dette kabelforbindelsen og projektet hvor NRA station indgår i, er usikre, bla. pga. sagsbehandlingstiden i MST og leverancer af kabler og el-tekniske komponenter.	